

Kongl. Maj:ts

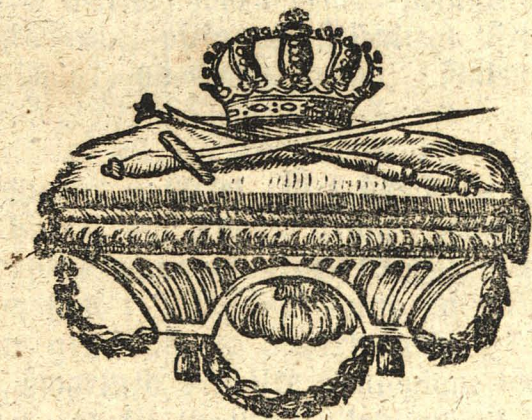
Förmåde Nådiga

INSTRUCTION

För

Des Collegium-Medicum.

Gifwen Stockholms Slott den 28 October 1797.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:ts.

SEDERHOLM, Tryckt i Kongl. Tryckeriet, 1798.

Royal Society

Scientific Association

INSTRUCTION

1817

Dr. Collegium-Medicum

Official Register of the Faculty of Medicine

Cum Gratia & Privilegio S. R. M. C.

1817, Leipzig, Verlag von C. G. Neumann, Neudamm, 1798

Som Kongl. Maj:t i Nåder insedt, det Chirurgiske Underwijsnings anstalten i Riket, så länge densamma icke är försatt på en mera scientifique fot, än de hittills derutinnan gifne föreskrifter utstaka, swårligen kan, med den framgång som wederbör, fullgöra det dermed åsyftade angelägna föremålet, at, ej mindre för Flottorne och Landt-Arméen, än för Rikets Inwånare i allmänhet, bereda erforderlig och säker tilgång på kunnige och öfwade Fältskärer, och Kongl. Maj:t derseente, utt Des Nådige omsorg för de slerfaldige delar af Medicinal-Werket, i Nåder förwåntar et werksammarer biträde, derest inseendet öfwer så wål Chirurgien som Medicinen, såsom ågande med hwarannan den närmaste gemenskap, kommo at söstas och besörjas ifrån et och samma ställe, utan at, som hittills, wara deladt mellan tvåanne til natur och beskaffenhet olika och skiljaktige Werk; Alltså, och då Kongl. Maj:t, på sådan grund, i Nåder pröfwat godt, at, med uplösande af Chirurgiska Societeten, updraga Collegium Medicum en odelad styrelse och tillsyn öfwer hela Medicinal-Werket i Riket, så i hwad til Chirurgien som Medicinen hörer, och Kongl. Maj:t, kemte utfärdande af et förbättradt Reglemente för Chirurgiska Underwijsningen och dem som i Fältskärskonsten sig wilja indöwa, tillika i Nåder granskat och öfwerwågat, i hwad mätto den Instruction, hwarmed bemålte Collegium warit hittills förfedt, fordrar, at til en slikt Collegium nu öfwerlåten widsträcktare Besättning närmare lämpas och iurättas; har Kongl. Maj:t härmed i Nåder welat stadga och föreskrifwa den förnyade Instruction, Collegium nu bör åligga at följa och sig til esterrättelse ställa.

§. 1.

Kongl. Collegium Medicum skal bestå af en Præsæs, en Vice Præsæs och Åtta Affessorer med Lön på Stat, af hvilka senare, Fyra äro Medici och Fyra Chirurgi.

Collegii Betsjening utgöres af en Secreterare eller Syndicus, som är Medicinæ Doctor, en Kamererare, en Notarius, en Actuarius, som tillika bestrider Canklist göromålen, samt en Waktmästare och en Kamardräng.

§. 2.

Alla blifwande Medici och Chirurgi i Riket älligger, de förre efter undergången promotion, och de senare efter tagen Examen, at sig i Collegium anmäla, derstädes såsom Membra Collegii anteknas samt deras Tro och Guldhets Ed aflägga, äfwensom de redan promoverade Doctorer och examinerade Magistri Chirurgiæ böra samma Skuldighet i akt taga, antingen personligen, eller och skriftligen, och, i denne händelse, med bifogande af wederbörligt Intryg, hwarest de deras Tro och Guldhets- samt Embets-Ed aflagt, och böra de samtelige deras wistande ärligen til Collegium inberätta.

De wid härwarande Inrättningar antagne Professo-
rer i Anatomie och Chirurgie, Historia Naturalis, Medi-
cin och Pharmacien, samt Barnförlofnings-konsten, desas
Adjuncter, Amiralitets- och Fält-Medici, Stads-Physici och
Chirurgi, Regements-Fältskärer och Amiralitets Mäster-Fält-
skärer, samt i Riket practiserande Medicinæ-Doctorer och Mä-
ster-Fältskärer, böra, såsom Collegii Membra, under des til-
syn uti alt det, som, efter deras Syflors och besattningars
beskaffenhet, rörer Medicinska och Chirurgiska Wetenskaper-
nes

nes utförsning, i enlighet med deane och de serstilde för dem utfärdade Instructioner: Ågande Collegium, at, wid förefallande tilfällen, infordra deras tankar och råd uti alt hwad i en eller annan måtto kan med deras åtgärd hafwa gemenskap och til Rikets Tjenst hörer: Och på det, wid dessa Sysslor och befattningar, wederbörlig ordning må bibehållas, samt erforderlig werksamhet och drift i göromålen befrämjas, må ingen under Collegium i någon serstild Syssa hörande och inför detsamma redowisande Tjensteman wara tillåtit, at, så länge han en slikt Syssa innehafwer, tillika, såsom Ledamot i Collegium, derstädes äga Site och Stämman.

De här i Residencet privilegierade Käkstugor, hwarest den för hastiga åkommor nödige skynsamma hielp af Åderlätning och Chirurghiff Handläggning bör wara at tilgå, åfwensom Badare - Embetet, hwilket jemwål utfwar en del af den mindre Chirurghien, höra, uti det som Läkare och Fältffärs befattningen rörer, under Collegii tillsyn, i enlighet med en serstild och efter senare tiders förändrade omständigheter afskafad Ordning, den Collegium åligger at, til deras efterrättelse och i alt tagande, utgifwa. Apothekarne i Riket höra likaledes under Collegii Embets tillsyn i alt hwad Pharmaciens lärande och Medicamenternes beredning beträffar, åfwensom Barnmorsfornes underwisning: alt på sätt som de utfärdade Reglementen närmare utstaka.

§. 3.

Collegii Sammanträden hållas i des Sessions - Rum ordenteligen fyra gånger i hwarje Wecka, eller så ofta görö-

I enahanda affigt böra de Publique Werk och Embetsmän, som med utredningar wid Flottorne eller Landt-Arméen hafwa bestyr, liksådes af Collegium biträdas med all den underrättelse, uplysning och åtgärd, som wid Fält- och Medicinal-Riktors inrättande och ifyllande, Medicinaliers, Lärfts, Bandagers eller andre med Läkare och Fältlärs behof gemenskap ägande Sakers reglerande, af Collegium begäres och til des kännedom och befattning hörer: Och skal wid, i sådane händelser, nöddige ansedde större Requisitioner af hvad til Sjukanstalten erfordras, alltid, derest icke et längre afstånd eller synnerliga omständigheter inträffa, Collegium höras, til utrednande, huruvida någon anledning til mera hushållning eller besparing i en Siff. Kongl. Maj:ts och Kronans utgift må äga rum.

För öfrigt böra Regements-Fältlärarene ärligen til Collegium uppgifwa, så wäl antalet på Regimentets med Lön försedde Esquadrons- och Compagnie-Fältlärarer, med deras namn och hemvist, bestyrkt medelst Chefens påskrift, som och hwilka Examina hwar och en af dem undergått samt hvad flit och flitelighet han i Wetenskapen ådagalägger: Äfwensom Medici och Öfwer-Chirurgi wid Flottorne och dertil hörande Sjukhus och Läkare-Inrättningar i lika måtto om deras underhafwande Läkare och Fältlärarer til Collegium inlemnna enahanda ärlig berättelse. Och på det Collegium må hafwa tilgång til fullkomlig kännedom af hela Medicinal-Werket i Riket, äger Collegium, så i frigs- som freds-tider, at af alla Medici och Chirurgi, som Läkare- eller Fältlärs-Sysslor innehafwa, ärligen infordra berättelser om hvad märkwärdigt i Läkare och Fältlärs föremål kan hos hwar och

och en, wid utöfningen af deras Sysslor och befattningar, förefalla, jemte det de Medici och Chirurgi, som på egen hand Wetenkapen utöfwa, likaledes böra Collegium, uppå des begäran, med slite underrättelser tilhanda gå.

§. 6.

Endr folköddande farsoter på et eller flere ställen af Riket försörjas, bör Collegium söga de werksamaste anstalter til deras tidiga hämmande och botande samt vidare afböjande, i hwilken affigt Collegium besörjer, at, af de til Medicinal-Werket anslagne Medel, den fattige delen af Kongl. Maj:ts trogne Undersätare, så i Städer som på Landsbygden, må blifwa med Läkare-tilsyn och fria Läkemedel försedd, wid hwilka tilfällen Collegium jemwäl winlägger sig om at efter hand utröna, hwilka ännu ofände Slukdomar göra någon Landsort framför en annan den mästa skada.

Veneriska smittan, såsom undergräfwande Folkökningen, blifwer härwid et af Collegii ömaste föremål.

Likaledes söker Collegium befordra Koppymningen til Allmänhetens widsträktare förtroende, hwarwid i allt tages nödig försigtighet, at icke genom okunnige Personers handläggning, smittan i otid sprides til dem, som dertil ej äro wederbörligen beredde.

Den för detta widrägne Nådige anstalt til serffilde Läkare och nödige Läkemedel för fattige siuke i Residencet, handhafwer och wardar Collegium, i enlighet med den för Fattig-Medici utfärdade Instruction och andre serffilde Författningar, noگا tillsende, at de Medici, Collegium i en slik besättning tillsätter, fullgöra deras derwid

åliggande ömsa pligt, på et sätt, som närmast befrämjar Kongl. Maj:ts wälgörande Nådige affigt til den törstige lidandes hjelp och undsättning.

Til ofwanförmälte angelagne föremåls desto säkrare winnande, må Collegium, wid trångande behof, antaga så många Läkare eller Fältläkare, som oundgängeligen tarfwas, förse dem med Instructioner, och med dem betingade skälige Arfwoden, til hwilka utgifter Collegium anwänder de dertil i Staten anslagne Medel: men, i händelse omständigheterna skulle härutiinnan fordra widare kostnad utöfwer Stat, bör Collegium sådant til Kongl. Maj:ts Nådige förordnande i underdånighet anmäla.

I öfrigt, och då Kongl. Maj:ts Nådige ömwärdnad för Des trogne Undersätares förmon och bästa i förenämde delar icke, utan dryg känning för Stats - Werket, kan wederbörligen fullgöras, bör Collegium låta sig wara högst angelaget, at, wid alla för Kongl. Maj:ts och Kronans räkning i de ömförmälte ändamål så af Chirurgi som Medici werkställande befattningar, ej allenast med möjeligaste upmärksamhet tilse och handhafwa, at, i anseende til fria Läkemedels föreskrifwande och anordnande, Rese- och Tractaments - Penningars beräkande, med hwad mera til desse anstalter hörer, de förordnade Läkare eller Fältläkare icke äga tillfälle, at, genom obehörige utgifter eller misshushållning, antingen göra de anslagne Penninge - tillgångarne mindre swarande emot behofwen, eller öf förankeda til ytterligare och drygare utgifter för Staten, än omständigheterna oundgängeligen fordra, utan öf med allwarsamhet dem til hålla, at, wid ansvar, nyttja all tilståndig sparsamhet, samt för Utgifterna wisa wederbör.

derbörlig redo, utom hwilket de af dem åbragte omkostnader eller utgifter icke kunna godkännas eller dem godt göras.

§. 7.

De orsaker, som göra en del Landsorter, Städer eller Byar, samt wiså Handtwerk och Näringsfång för Helsen farlige och skadande, bör Collegium söka at i görligaste måtto utröna, til befrämjande hwaraf Kongl. Maj:t nu låter i Råder anbefalla Des öfwer Tabell-Werket förordnade Commission, at de derstädes tilgängelige och til nämde affigt ledande underrättelser Collegium årligen meddela: Afwenksom Kongl. Maj:t tillika wil i Råder hafwa tillåtit, at, enår Collegium, efter moget öfwerwägande, skulle anse förberörde olägenheter kunna, genom någon af Kongl. Maj:ts widtagande åtgård, häwas och förekommas, Collegium då åger at sådant i underdånighet annåla och föreslå.

§. 8.

De i Riket warande Siukhus samt Inrättningar, gjorde för Wansinnige, Koppympling, Barnförlofning, eller uti hwad annan til Heshowården bidragande affigt, böra, uti det som rörer utöfningen af Medicinska och Chirurgiska Wetenskapen, under Collegii kånedom och tillsyn: Och emedan Kongl. Maj:ts Seraphimer-Ordens-Gille, som Förwaltningen öfwer alla Lazaretterne i Riket, utom det i Stockholms Stad, besörjer, derwid, i hwad Läkare och Fältskårs-Befattningen angår, nu bitrådes af en i sådan affigt tilförordnad och af bemålte Ordens-Gille med serskild Instruction försedd General-Directeur,

recteur; så, på det Collegium ei måtte, i denna betydliga del af Läkare och Fältläkars. Wetenskapens tillämpning i Riket, sakna de til Sjukskötselns i allmänhet befrämjande och Wetenskapens förkofran ledande uplysningar och underrättelser, bdr. det äligga de wid berörde Lazaretter antagne Läkare och Fältläkare, at årligen åfwen til Collegium afgifwa Berättelse, så wål om hwad, under loppet af Sjukskötseln befunnits i förenämnde ändamål för tjena något serdeles afseende, som ock om hwad för öfrigt til Collegii allmänna kändedom af Medicinal-Verket i Riket hörer: Sätande Kongl. Majt nu i Nader förståndiga Des Seraphimer-Ordens-Gille, at, enår Collegium kan finna sig hafwa någre fullständigare uplysningar i förenämnde delar af nöden, Ordens-Gillet da besörjer, at slike uplysningar blifwa Collegium, uppå des begäran, meddelte.

Ufrån de öfrige, i afseende på Hellowården, gjorde Inrättningar böra, i enahanda afseende, årligen til Collegium fullständige Berättelser ingifwas, och åger Collegium, at, enår omständigheterna det kråfwa, om desse Inrättningars beskaffenhet infordra all nödig uplysning af deras Föreståndare, åfwen som dese åligga, at til rättelse antaga hwad Collegium i Medicinska och Chirurgiska föremålen kan, til Inrättningarnes bästa och Wetenskapens befrämjande, hafwa at påminna: Härifrån likwål undantagne de wid Kongl. Academierna i Riket inrättade Nosocomier, wid styrelsen hwaraf Medicinska Faculteterne, hwar på sin Ort, åga at obehindrade utöfwa och njuta den rättighet, dem, redan wid Collegii Medici första Inrättning, blifwit i Nader förbehållen. För öfrigt går Collegium Kongl. Majts och Rikets Collegier, Öfwer-
Ståt.

Ståthållaren och Landshöfdingarne, samt Consistorier och Magistrater tilhanda med råd och biträde i alt sadant af hwad til Rikets tjenst åskas och begäres, som med Medicinska och Chirurgiska föremålen har gemenskap.

§. 9.

Ars Veterinaria, som i hufwudsafelig mätto grundar sig på Läkare Wetenskapen, hörer och til Collegii upmärksamhet och tillsyn, och åger Collegium at derutinnan widtaga och besörja den åtgärd, Kongl. Maj:ts framdeles wil i denne delen närmare i Råder föreskrifwa.

§. 10.

De i Riket warande Mineral-Källor höra, hwad Läkare Wetenskapen angår, under Collegii tillsyn, och åligger Collegium at noga utröna deras art och kraft, derom gifwa allmänheten kunskap, samt förse Hellsö-Brunnarne med tienlige Reglementen och Bruns-Intendenterna med afpassade Instructioner, hwilka Föreskrifter måga, enär wederbörande det åstunda, til Kongl. Maj:ts Nådiga Stadfästelse i underdånighet anmålas: Och, på det Allmänhetens förtroende til de godfände Mineral-Källor må stärkas och bibehållas, böra inga andra än kunnige och erfarne Medicinæ-Doctorer, eller, i brist deraf, andre skicklige Läkare förordnas til Bruns-Intendenter, hwilka förses antingen med Kongl. Maj:ts Nådige Fullmakt, eller med Collegii Constitutorial: Åliggande desse Bruns-Intendenter, at, hwad märkwärdigt i Läkare-Wetenskapen kan wid Hellsö-Källorne förefalla, hwarje År, efter Brunsdrickningens slut, til Collegium inberätta. Sådane Källor, til hwilka Wenige Man förmärkes fåsta något serdes

les förtroende, bår Collegium genast låta undersöka, och om deras verkliga beskaffenhet och kraft Allmänheten underrätta.

§. 11.

Som en grundelig och i vederbörlig ordning verkställd Underwisning i Chirurgiske Wetenskapen är det egentliga medel, hwarigenom skicklige ämnen för Fältskårs-konsten kunna til Rikets och det Allmännas tjenst danas och inöfwas til den färdighet som utmärker en kunnig och säker Operateur, åligger Collegium, at i denna angelägna del med sorgfällig omtänka och werksamt nit i akt taga och handhafwa det Reglemente, som Kongl. Maj:t för Chirurgiska Underwisningen och dem som i Fältskårskonsten sig wilja uparbeta, nu låter i Nåder utfärda: Ågande Collegium at hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla den eller dem, som i de Chirurgiske Operationerne göra synnerlige framsteg, på det de måga, wid förefallande tilfällen, kunna til tjenlige befordringar komma i Nådig åtänka.

Om anskaffande och inköpande af godkände Modeller til pålitelige och efter nyare uppfinningar förbättrade Chirurgiska Instrumenter drager Collegium försorg, och bår derjemte gifwa tilbörlig akt uppå dem, som här i Riket med Chirurgiska Instrumenters förfärdigande sig sysselsätta, så at de måga förmås och upmuntras, at taga berörde Modeller til noga estersyn, och i allmänhet åstadkomma så säkra arbeten, at slike Instrumenters införskrifwande ifrån Utrikes Orter må i görligaste måtto undwiskas.

För öfrigt måga es dexaminerade så kallade Operateurer, som tro sig kunna operera på Ögon, för Bräst, Sten, Tandter eller annat dylikt, så i Riket deras föregifne Konst utöfwa förr, än de sig hos Collegium anmält och der godkände blifwit.

§. 12.

Swenska Pharmacopéen öfverser och förbättrar Collegium så ofta Wetenskapens beskaffenhet det kräwer; Afwensom Collegium, i anseende til Apothekare - Taxan, bör wara upmärksamt, huruvida Waru- och Införskrifnings - prisernes fall eller stigande kunde leda til oskälig tyngd för Köparen eller saknad af billig utkomst för Säljaren, i hwilka händelser Collegium sådant hos Kongl. Majt i underdånighet anmäler, med föresläende af den rättelse, som derwid kan anses lämpelig. Collegium tillfer jemwäl, at inga så kallade Arcana måga af Qwack-salftwäre eller andre obehörige Personer få utbjudas, Allmänheten til skada, samt Läkare och Apothekare til förfång, och försfar Collegium härutinnan efter hwad derom redan ferskildt är i Näder förordnad.

§. 13.

På det Apotheken måga förses med inhemska Läke-medel, i synnerhet sådane, som, färsta, gifwa kraftigare werkan, bör Collegium upmuntra Ungdomen til Natural-Historiens lärande och Apothekare til tjenlige Örtegårdars anläggande, der utrymmet sådant medgifwer, samt wid alla tillfällen gifwa akt uppå ännu obekante Läkemedels uptäckande.

Juridiske Mål, hwaruti Medicinska och Chirurgiska frågor insända, och hwilka antingen af Kongl. Maj:t i Råder til Collegium hänwisas, eller ock af Kongl. Maj:ts och Rikets Hof-Rätter samt Consistorier och Domstolar, til uplysningis erhållande, Collegium föreställas, åligger Collegium at med yttersta noggrannhet så utreda och förklara, som inför den Allwetande Guden kan försvaras.

I lika måtto, enär, i särskildte Händelser och wid Giftermål, hos Collegium göras frågor om årtstelige smittande Sjukdomars beskaffenhet, böra de af Collegium med den granlagenhet och urskilning besvaras, at anledning icke gifwes hwarken til generationens hindrande, eller Landets besvärande med obotelige Huslingar.

Om hela Medicinal- Werkets beskaffenhet, des ännu widlädande brister och de förbättringar som derwid kunna nyttige och nödige blifwa, bör Collegium årligen, eller så ofta anledningar sig yppa, med Berättelse och hemställande til Kongl. Maj:t i underdånighet inkomma.

Hwad i öfrigt genom denna Instruction icke är förändradt uti 1688 Års och sednare Årens Medicinal-Ordningar och Reglementen samt Kongl. Rescripter, ställer sig Collegium jemwäl til noga efterlesnad: Warande alla de, som höra under Collegii tillsyn, såsom Medici, Chirurgi, Apothekare, Barnmorstor, med flere, skyllige, at owilkforligen hörsamma och lyda hwad Collegium, i kraft

kræft af denna Instruction och öfrige Medicinal-Författningar, dem, Wetenskapen angående, tilläger och befäler, wid wite, efter föregångne warningar, enligt 1688 Års Medicinal-Ordningar, af Sexton Riksdaler Trettio-twa Skill., det Collegium ålägger, och hwaraf ena hälften tillfaller det här i Staden warande Lazaret, eller sticke Skuf-Inrättningar i den Ort, der den försumlige wiskas, och andra hälften Collegii Fiscus, hwilket Wite, wid ytterligare försummelse eller tredska, fördubblas til Trettio Tre Riksdaler Sexton Skill., och åger Collegium at om utmätningen deraf sig hos wederbörande Executor anmäla.

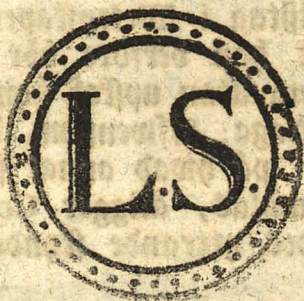
Enär åter en Läkare eller Fältfår besinnes, genom fel i Sysslan eller mistag i Wetenskapens utöfning, sig så hafwa förgått, at han derföre bör til Laga ansvar ställas, låter Collegium utan upskof honom inför wederbörande Domare anklaga: Äfwensom, derest något slitt fel eller mistag skulle, på hwad annat sätt som helst, til Domarens åtgård anmälas, åligger Collegium, då det deröfwer höres, at des yttrande skyndesammeligen meddelas.

§. 17.

Sluteligen, och då Kongl. Maj:t gör Sig i Nåder försäkrad, at Des Collegium Medicum, med nitfull omsorg och driftigt bemöddande, på det nogaste t aft tager och handhafwer hwad Kongl. Maj:t i förenämde mätto, så i det ena som andra, til Des trogne Undersätares gagn och bästa i Nåder föreskrifwit och förordnat, wil Kongl. Maj:t jemwål med serdeles Nådigt Wälbehag anse den eller dem af Collegii Ledamöter, som, i desse angelägne ären

ärenders skötande, sig genom werksam upmärksamhet och oafbruten flit berömligen utmärka: Afwenksom Kongl. Maj:t alltid är i Nåder benägen at pröfwa och widtaga sådane upgifter och utwägar, dem Kongl. Maj:t finner ledande til förbättring och befrämjande af Medicinal-Werket i Des Rike, samt til upmuntran och belöning för Mediciniska och Chirurgiska Wetenskapernes skickelige Idkare. Det alle som wederbör til underdånig esterrättelse länder. Datum ut supra.

GUSTAF ADOLPH.

M. Rosenblad.